

10. Пасічник Є.А. Літературне краєзнавство в системі вивчення української літератури в середній школі : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 1964. 288 с.

*Назарій ЛАТИК,
Назарій САКОВЕЦЬ
Дрогобич*

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ

На зламі століть в європейських країнах відбулися суспільно-політичні, соціально-економічні зміни, які сприяють процесу зміни ціннісних пріоритетів. Особистість опинилася у ситуації ціннісної невизначеності. Ця ситуація посилюється кризовим станом сучасної освіти, зорієнтованість якої на інформатизацію підростаючої особистості вступає у суперечність із її потребою в окресленні життєвих пріоритетів.

У наш час, коли суспільство швидко розвивається, вища освіта відіграє вирішальну роль у формуванні особистості та її успіху. Її значення полягає не тільки в отриманні теоретичних знань, але й у розвитку практичних навичок, розширенні кругозору та встановленні корисних зв'язків. Науковці схиляються до думки про необхідність реформування системи освіти, якісно нового підходу до визначення її мети, завдань і змісту [3], [4].

Сьогодні змінюються орієнтири освітньої діяльності у вищій школі. Пріоритетними в освітньому процесі є індивідуальність, особистість. Формування ціннісних орієнтацій особистості є важливою складовою частиною ефективності вищої освіти [4, с. 101]. Оновлення аксіологічних аспектів у вихованні молоді, реформування змісту навчання і виховання, використання нових підходів, вивчення й упровадження кращого вітчизняного і європейського досвіду виховання студентів стають пріоритетними напрямками діяльності усіх закладів вищої освіти [2, с. 112]. У формуванні особистості майбутнього педагога ціннісні орієнтації визначають напрям і рівень активності та суттєво впливають на його професійні якості.

Згідно із Законом України «Про вищу освіту», вища освіта визначається як сукупність знань, умінь та навичок, що формують професійні, громадянські та світоглядні якості особистості [1]. Вона сприяє розвитку морально-етичних цінностей, які є запорукою успіху у професійній діяльності. Компетентності, набуті в процесі здобуття вищої освіти, мають більш складний та багатогранний характер порівняно з рівнем повної загальної середньої освіти. Важливо зазначити, що сучасна вища освіта не обмежується лише теоретичними знаннями. Вона спрямована на розвиток практичних навичок, критичного мислення, вміння працювати в команді та адаптуватися до змін.

Оптимальною є гуманістична парадигма, мета якої полягає у забезпеченні умов для самовизначення і самореалізації студентів, оскільки, як би не розглядали дослідники педагогіку (як науку або мистецтво), у центрі її уваги перебуває студент як неповторна індивідуальність, а тому освіту треба розуміти як процес, спрямований на розвиток індивідуального, творчого, для того, щоб сприяти становленню її як особистості. Гуманістичній парадигмі властиве визнання суб'єктності студента, сприйняття його як повноцінного учасника освітньої діяльності. Основним завданням цієї парадигми є навчити молодь не лише досягнути певний обсяг знань, а й набути умінь вчитися та самостійно розв'язувати проблеми.

Одним із найважливіших аспектів вищої освіти є можливість спілкування з однодумцями, обмін ідеями та досвідом. Студентське середовище сприяє розвитку комунікативних навичок, вчить працювати в команді та знаходити спільну мову з різними людьми. Крім того, вища освіта надає студентам можливість брати участь у наукових дослідженнях, конференціях та інших заходах, що сприяє розвитку їхнього інтелектуального потенціалу та розширенню наукових горизонтів.

Отримані знання та навички стають міцним фундаментом для подальшого професійного зростання. Випускники ЗВО мають більше шансів на успішне працевлаштування та кар'єрний розвиток. Важливо також зазначити, що вища освіта сприяє розвитку особистості загалом. Студенти вчаться критично

мислити, аналізувати інформацію, приймати самостійні рішення та нести відповідальність за свої дії.

Компетентнісний підхід у підготовці викладачів є однією з важливих концепцій у сучасній освіті. Він зосереджений на розвитку конкретних компетенцій у викладачів, замість простого накопичення знань та навичок, передбачає інтеграцію різних аспектів навчання, таких як теорія, практика, соціальна взаємодія та розвиток особистості, щоб формувати повноцінну компетентність. Важливим є не лише розвиток фахових навичок, але й стимулювання особистісного зростання викладачів та їхня активна участь у педагогічному процесі.

Компетентнісний підхід сприяє активному залученню студентів до навчання, розвитку їхньої самостійності та критичного мислення. Він також формує навички та якості, необхідні для успішної кар'єри в умовах постійних змін у сучасному світі. Крім того, цей підхід передбачає постійний процес саморозвитку студентів та викладачів з урахуванням сучасних тенденцій у навчанні. Використання компетентнісного підходу сприяє більш ефективному навчанню, готує викладачів до викликів сучасності та сприяє створенню якісного освітнього середовища.

Отже, вища освіта є невід'ємною складовою успіху в сучасному світі. Вона відкриває перед людиною безліч можливостей для самореалізації, професійного зростання та особистісного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Верховна Рада України. Законодавство України : Закон (2021). Про вищу освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Освіта України в умовах воєнного стану : інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2022. 358 с.
3. Пріоритетні напрями модернізації освіти: досвід, реалії, перспективи : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дрогобич, 7–8 квітня 2022 року) / за ред. М. Чепіль, А. Федорович. Дрогобич : РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2022. 186 с.

4. Собченко Т., Ворожбіт-Горбатюк В., Бондаренко Є. Основні вектори виховної роботи педагогічного закладу вищої освіти в умовах воєнного стану. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2022. № 1. С. 97–105.

Анна МОТИКА
Дрогобич

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасні ринкові умови визначають нові вимоги до діяльності фахівців вищої школи, що включають якісність теоретико-методологічної підготовки майбутніх викладачів, соціально-комунікаційне зростання до кінця навчання у педагогічному закладі вищої освіти та потребу самоудосконалюватися у подальшому житті, вироблення у них здатності швидко приймати рішення у майбутній навчально-виховній діяльності та прийнятті педагогічних рішень та швидке оцінювання як самого освітнього процесу, так і його результатів.

Саме це визначає перспективи змін, які реформуватимуть та впливатимуть на якість української вищої освіти. Зокрема, випускник ЗДО має бути глибококомпетентним, здатним до постійного саморозвитку, професійних якостей.

На сучасному етапі професійної відповідності ринковим відносинам, зокрема у вищій школі, є наявність у викладацького складу високого рівня професійних якостей, педагогічної культури, яка, зі свого боку, має ґрунтуватися на загальнолюдських, духовно-моральних та естетичних цінностях. Педагогічна культура майбутніх фахівців вищої школи має творчо спрямовувати їхню діяльність на налагодження функціонування освітньої діяльності та соціалізацію студентської особистості. Педагогічна культура викладача підсумовує одержаний під час навчання у закладі вищої освіти психолого-педагогічний, історичний досвід, який врегульовуватиме студентсько-викладацьку комунікацію та взаємодію. Тому період студентської життєдіяльності студента, правильна організація як